

Biologische landbouw brengt op langer termijn meer op

Zonder kunstmest ook voedsel genoeg

Biologische landbouw is niet in staat de wereldbevolking te voeden, wordt vaak beweerd. Onzin vindt Bertus Buizer. "Op korte termijn geeft kunstmest hogere opbrengsten maar op langer termijn zie je het omgekeerde."

Bertus Buizer, directeur van Buizer Advies, heeft naar eigen zeggen de cijfers aan zijn kant. "De Voedsel- en Landbouworganisatie van de Verenigde Naties, de FAO, deed in Afrika met 114 projecten in 24 landen onderzoek naar biologische landbouw. Wat blijkt: de opbrengst verdubbelt zich na verloop van tijd. Bij gangbare landbouw moet je steeds meer kunstmest gebruiken om de opbrengsten op peil te houden. Dat verbaast mij niet. Met kunstmest voeg je vooral stikstof, kalium en fosfaat toe aan de bodem. Dat geeft eerst hoge opbrengsten. Maar je put er al snel natuurlijke microvoedingstoffen mee uit. Gevolg: na een paar jaar daalt de opbrengst. Bij biologische landbouw zie je het omgekeerde. Met slimme mengteelt, zoals gebruik van gewassen die tijdens de groei stikstof leveren aan de grond, en organische mest blijft de bodem gezond en neemt de productie per hectare na een paar jaar zelfs toe. En een gezonde open bodem is de basis van goede landbouw met hoge opbrengsten. In veel Afrikaanse landen regent het sporadisch, maar als het regent valt er heel veel in korte tijd. Een open bodem houdt het kostbare water veel beter vast. Bij een verschaalde dichtgeslagen bodem spoelt het meeste water zo het land af en de rivier in. Overigens ook iets waar we in Nederland steeds meer rekening moeten houden. Door de klimaatverandering zijn de regenbuien hier ook heviger en spoelt er meer regenwater weg."

Misoogsten

Een groter risico op misoogsten door biologisch landbouw is volgens Buizer ook onzin. "Misoogsten bestaan niet. Je hebt wel eens slechtere oogsten door een bepaalde ziekte of ongunstige weersomstandigheden. Biologische landbouw kent juist meer risicospreiding door een grotere diversiteit in gewassen. Een keer een lagere opbrengst van een bepaald gewas tikt dan minder hard aan."

Buizer begrijpt wel waar de gedachte vandaan komt dat de wereld niet zonder kunstmest en pesticiden kan. "Vlak na de Tweede Wereldoorlog was

Bertus Buizer: Een biologisch melkveebedrijf heeft gemiddeld 10.000 euro beter resultaat per jaar dan een gangbaar melkveebedrijf. Foto FD

er een enorme schaarste aan voedsel gecombineerd met een grote bevolkingsgroei. De snelste oplossing was grootschalig gebruik van kunstmest en bestrijdingsmiddelen. Het was een succes, maar in de loop de jaren kwamen steeds meer negatieve

gevolgen boven water. En wees eerlijk, het gebruik van kunstmest en chemisch middelen voorkwam niet dat een zesde van de wereldbevolking structureel te weinig eten heeft. Van de ene op de andere dag overstappen op biologisch lukt na-

tuurlijk niet. Neem alleen al de soms gigantische investeringen van een gangbare boer in zijn bedrijf. Snelle omschakeling leidt tot een enorme desinvestering. Maar we moeten wel inzetten op geleidelijke omschakeling. Dat kan zonder desastreuze gevolgen. Laten we ook alsjeblieft in Afrika landbouw verder ontwikkelen zonder kunstmest en bestrijdingsmiddelen. En stoppen met dumpen van in het westen inmiddels verboden gewasbeschermingsmiddelen. Wereldwijd moeten we afzien van genetisch gemodificeerde gewassen, de zogenaamde gmo's. Tegen produceren van gmo's voor de moderne geneeskunde heb ik geen bezwaar, als het maar onder gecontroleerde omstandigheden gebeurt, zoals in kassen."

Ideaal

Juist van gmo's zijn er hoge verwachtingen in de strijd tegen honger. Gewassen die door genetische manipulatie met veel minder vocht toekunnen en resistent zijn tegen bepaalde ziekten lijken ideaal. Maar, stelt een groot aantal internationale wetenschappers, het ideale beeld klopt vaak niet. Ook Buizer is sceptisch. "We hebben geen idee wat de gevolgen op langer

Biologische en gangbare boeren kunnen wederzijds veel van elkaar leren

termijn zijn van toepassing van deze gewassen. Ik pleit voor voorzichtigheid, we hebben tenslotte maar één planeet. En wie kan er voor opdraaien als het misgaat? Het lijkt me op z'n minst verstandig nu al vast te leggen dat de vervuiler betaalt en niet boeren of consumenten bij calamiteiten voor de kosten opdraaien. Bovendien maken multinationals als Monsanto die gmo zaaigoed leveren boeren compleet afhankelijk. Nee, met de bestaande klassieke veredelings technieken zijn we ook in staat robuuste goede gewassen te ontwikkelen. Laten we daar op inzetten. Wageningen-UR is daar bijvoorbeeld nu samen met kweekbedrijven mee bezig in het project Bio-Impuls."

Overstappen verstandig

Ook voor de Nederlandse boer is overstappen naar biologische landbouw in veel gevallen verstandig vindt Buizer. Niet alleen uit oogpunt van milieu en

duurzaamheid, ook financieel. "Biologische landbouwbedrijven doen het vaak beter. Een biologisch melkveebedrijf heeft gemiddeld 10.000 euro beter resultaat per jaar dan een gangbaar melkveebedrijf. Biologisch is ook een groeiende markt. In Europa groeit het areaal 7 procent per jaar terwijl de consumptieve vraag 13 procent per jaar groeit. In Nederland lag de consumptieve groei van biologische producten in 2010 zelfs op 20 procent. Nederland is al heel lang koploper bij de export van pootaardappelen. Om die positie ook voor het biologische materiaal te behouden, moet veel meer worden ingezet op ontwikkelen van biologisch zaaizaad en pootgoed. Daar zit toekomst in. Frankrijk bijvoorbeeld wil in 2012 al 20 procent van het landbouwareaal biologisch hebben.

We dreigen in 'Nederland-Kennisland' op veel terreinen onze koppositie te verspelen. In plaats van creatieve oplossingen in klinke munt om te zetten voor een duurzame economie, en grijpen we vaak terug op verouderde kennis en achterhaalde technieken. Niet alleen in de landbouw, door maar blijven te geloven in kunstmest en gmo's, maar ook op het gebied van energie. Wereldwijd is het besef doorgedrongen van het belang van schone duurzame energie. En wat doet Nederland? Kolen- en kerncentrales bouwen!"

Ondanks zijn zorgen is Buizer niet pessimistisch over de toekomst van de biologische landbouw. "De vraag naar biologische producten stijgt weliswaar niet exponentieel maar wel structureel. Steeds meer mensen zien ook het belang in van biodiversiteit. Er zijn geen kant- en klaaroplossingen voor alle bedrijven. Maar, is mijn advies, kijk naar je sterke punten. Voor Noord Nederland betekent dat inzetten op biologisch melkvee en biologische pootaardappelen en graszaad. En daarbij moet ook niet in hokjes worden gedacht. Biologische en gangbare boeren kunnen wederzijds veel van elkaar leren. Van goede samenwerking wordt niemand slechter."

Theo Klein

Buizeradvies

Bertus Buizer werkte na een landbouwkundige opleiding 6,5 jaar als projectmanager van landbouwprojecten in Kameroen en Tsjaad. Terug in Nederland vervulde hij ruim 21 jaar lang advies- en managementfuncties in de ak-

kerbouw en vollegrondsgroententeelt. Per 2008 startte hij in Leeuwarden een zelfstandige en onafhankelijke adviesbedrijf Buizer Advies gespecialiseerd in biologische en duurzame landbouw en duurzame energie. Daarnaast is hij ook

manager van Organicseeds.nl, een bedrijsennetwerk op het gebied van productie en afzet van biologisch zaaizaad en poot- en plantgoed.

www.buizeradvies.nl, en www.organicseeds.nl

Biologische landbouw

In 2009 telde Nederland 73.000 boerenbedrijven. 1473 daarvan zijn biologisch. In Fryslân is het gecertificeerde areaal biologische landbouw 5641 hectare, oftewel 2,4 procent van het totale landbouwareaal in Fryslân.